

Wijzigingen leerlijn Taal

Wijzigingen in de leerlijn taal van 2011 ten opzichte van de leerlijn taal van 2010

Wijzigingen taal SO

1.1.

Verwijderd:

- doel; *wil je een doekje pakken voor in de klas* (van doel: begrijpt gedragsaanwijzingen) uit niveau 1
- *wie wat waar en waarom* uit doel onderscheidt met behulp van picto's hoofdcomponenten van een verhaal uit niveau 3
- doel; *vat een voorgelezen tekst samen, mondeling of schriftelijk (schema invullen)* uit niveau 6
- doel; *luistert globaal, precies en selectief (herhaalt het tekstgedeelte wat voor hem relevant is)* uit niveau 6
- doel; herkent en benoemt de aangeboden tekstsoorten uit niveau 8

Verplaatst:

- doel; *herkent de aangeboden tekstsoorten (verhaal, recept)* in niveau 4 in plaats van niveau 5
- doel; *Begrijpt instructies voor lees- en rekenopdrachten en past deze toe* van niveau 3 naar niveau 4
- doel; *Luistert globaal (geeft de hoofdlijnen weer) en precies (geeft details uit een tekst weer)* van niveau 7 naar niveau 8

Toegevoegd:

- toegevoegd: als deze een op de leeftijd afgestemd in doel; *Luistert met aandacht naar de leerkracht prentenboek interactief voorleest of iets vertelt* in niveau 1
- toegevoegd: met behulp van leerkracht in doel; *Beantwoordt vragen over een tekst of geeft dit weer (naspelen, tekening, stripverhaal ordenen)* in niveau 2
- doel; *Beantwoordt op aanwijzing van leerkracht vragen over een tekst of geeft dit weer (naspelen, tekening, stripverhaal ordenen)* in niveau 3
- toegevoegd: afgestemd op leeftijd in doel; *Begrijpt een eenvoudig voorgelezen of verteld verhaal* in niveau 4
- doel; *vertelt een verhaal na met steun van illustraties* is geworden: *toont dat het verhaal begrepen is met steun van illustraties* in niveau 2
- doel; *onderscheidt belangrijke en minder belangrijke informatie bij korte instructies* in niveau 4
- doel; *voorspelt de loop van een verhaal en stelt deze al luisterend bij* in niveau 3
- doel; *benoemt na het luisteren naar een overtuigende tekst wat de bedoeling van de spreker is (herkennen van overtuigen als luisterdoel)* in *benoemt na het luisteren naar een overtuigende tekst van 2-3 minuten wat de bedoeling van de spreker is (herkennen van overtuigen als luisterdoel)* niveau 5
- doel; *luistert gericht naar verschillende soorten teksten waarin een volgorde, vraag-antwoord, voorbeeld, middel-doel of oorzaak-gevolgrelatie kan voorkomen* in *luistert gericht naar verschillende soorten teksten waarin niet te veel (nieuwe) informatie gelijktijdig geïntroduceerd wordt en een volgorde, vraag-antwoord, voorbeeld, middel-doel of oorzaak-gevolgrelatie kan voorkomen* in niveau 5
- doel; *herkent de structuur van een verhaal of presentatie bij het beluisteren ervan (inleiding, kern, slot)* in niveau 5
- doel; *verwoordt verwijzrelaties in een verhaal* in niveau 5
- doel; *Wijst de hoofdpunten van korte en duidelijke berichten op radio en tv en via internet te noemen als onderwerp en context bekend zijn* in niveau 6

- doel; geeft bij teksten met een vergelijking-of voorwaardenrelatie aan welke vergelijking of voorwaarden worden genoemd **en** herkent de signaalwoorden die kenmerkend zijn voor deze relaties in doel; herkent de signaalwoorden die kenmerkend zijn voor vergelijking-voorwaardenrelaties (woorden als evenals, ook, mits, tenminste als, als voldaan is aan) in niveau 7
- informatieve in doel; stelt kritische vragen over en voorgelezen tekst in niveau 7
- doel; maakt gestructureerde (schematisch opgesteld, duidelijke zinnen) aantekeningen tijdens het luisteren naar een tekst van 5-10 minuten ipv maakt aantekeningen tijdens het luisteren naar een tekst in niveau 7
- doel; haalt belangrijke informatie uit een voorgelezen tekst en stemt zijn manier van luisteren daarop af (bijvoorbeeld globaal, precies, selectief/gericht) in niveau 7
- doel; begrijpt voorgelezen teksten met een eenvoudige structuur en een lage informatiedichtheid waarvan de informatie herkenbaar is geordend, wordt herhaald en waarin duidelijk gebruik wordt gemaakt van verwijs-, verbindings- en signaalwoorden in niveau 7
- doel; Haalt uit korte berichten op bijvoorbeeld een telefoonbeantwoorder de benodigde informatie op een vooraf duidelijk gestelde vraag, zoals openingstijden, adres of telefoonnummer in niveau 7
- doel; Verwoordt een oordeel over een tekst(deel) of tv- en radioprogramma (of fragment ervan) in niveau 8
- doel; Interpreteert informatie en meningen voor zover deze dichtbij de leerling staan in niveau 8
- doel; Selecteert informatie uit verschillende bronnen, die auditieve informatie overbrengen/(radio, tv) vergelijkt deze en legt verbanden in niveau 8
- doel; Begrijpt een voorgelezen of verteld verhaal van 5-10 minuten (Een groot deel van de woorden behoort tot de meest frequente woorden of tot de woorden die de leerlingen zelf gebruiken. Formeel taalgebruik beperkt zich tot het meest voorkomende) in niveau 8
- doel; Legt relaties tussen tekstuele informatie en eigen kennis en ervaringen in niveau 8
- doel; Herkent het doel van een reclameboodschap en de impact van media in het dagelijks leven (meningvorming voor iedereen) in niveau 8
- toegevoegd: op leeftijd afgestemd in doel; Begrijpt een voorgelezen of verteld verhaal van 5-10 minuten (Een groot deel van de woorden behoort tot de meest frequente woorden of tot de woorden die de leerlingen zelf gebruiken. Formeel taalgebruik beperkt zich tot het meest voorkomende) in niveau 8
- doelen uit niveau 9 en 10

2.1

Verwijderd:

- doel; geeft in gesprekjes met de leerkracht antwoorden op de vragen uit niveau 1
- doel; gaat door op aangereikte inhoud in niveau 1
- doel; praat niet voor zijn beurt na een afgesproken concreet signaal in niveau 1
- doel; geeft de volgorde van gebeurtenissen in een persoonlijk verhaal adequaat weer uit niveau 2
- doel; blijft bij het onderwerp in niveau 3
- doel; laat een ander uitspreken in niveau 3
- doel; past bij het uitvoeren van taalhandelingen in duo's of groepjes een aantal interactie-en gespreksvaardigheden toe (luisteren naar elkaar, elkaar laten uitpraten, om de beurt praten) uit niveau 3
- doel; houdt tijdens het vertellen va een eigen verhaal rekening met voorkennis van de luisteraar uit niveau 4

- doel; *vertelt gestructureerd over een gebeurtenis of ervaring zonder hulp van picto's* uit niveau 4
- doel; *haakt aan bij het gespreksonderwerp van een andere leerling* uit niveau 8
- doel; *zet aanschouwelijke middelen in* uit niveau 5
- doel; *draagt een gedicht voor* uit niveau 6
- doel; *houdt voor een groep klasgenoten een voorbereid betoog waarin een mening wordt onderbouwd met argumenten (boekbespreking)* uit niveau 7
- doel; *brengt persoonlijke visie op een onderwerp tot uitdrukking* uit niveau 7
- doel; *beantwoordt vragen van het publiek* uit niveau 7
- doel; *past meerdere spreekstrategieën/presentatievaardigheden toe* uit niveau 7
- doel; *leidt een groepsgesprek en een discussie (let op de beurtverdeling, bewaakt de voortgang)* uit niveau 7
- doel; *houdt een voorbereide presentatie en zet hierbij de geleerde spreekstrategieën/presentatievaardigheden in* in niveau 8
- doel; *stemt zijn presentatie af op het publiek (jongere leerlingen, ouders)* in niveau 8
- doel; *past bij het spreken in de groep ,duo's en groepjes de geleerde interactievaardigheden/gespreksvaardigheden toe* in niveau 8

Verplaatst:

Toegevoegd:

- doel; *sluit aan bij het gespreksonderwerp* in niveau 1
- doel; *spreekt goed verstaanbaar voor onbekenden wordt spreekt redelijk goed verstaanbaar voor onbekenden(75-90% van de spraak is te herkennen voor volwassenen)* in niveau 1
- doel; *herhaalt zijn uiting als hier om wordt gevraagd* in niveau 1
- doel; *vertelt gestructureerd over een gebeurtenis of ervaring door opbouw en verbanden aan te geven met picto's* wordt *Vertelt gestructureerd over een gebeurtenis of ervaring door opbouw en verbanden aan te geven met behulp van visueel ondersteunend materiaal (logische reeks plaatjes leggen van een verhaal)* in niveau 2
- doel; *Spreekt goed verstaanbaar voor onbekenden (90% van de spraak is te herkennen voor volwassenen)* in niveau 2
- doel; *vraagt om herhaling als iets niet is begrepen* in niveau 3
- doel; *geeft de volgorde van gebeurtenissen in een persoonlijk verhaal adequaat weer (zonder hulp van picto's)* in niveau 3
- doel; *vertelt een (voor) gelezen verhaal in grote lijnen na zonder hulp van illustraties* in niveau 3 in plaats van niveau 4
- doel; *brengt gestructureerd verslag uit van gebeurtenissen, activiteiten en persoonlijke ervaringen* in niveau 8
- doel; *houdt een korte, voorbereide presentatie over een eigen onderwerp (hobby, huisdier, ervaringen, gebeurtenissen) voor de groep klasgenoten met als doel informatie verschaffen is veranderd in: houdt een kort voorbereid praatje voor een groep klasgenoten en reageert daarbij op eenvoudige vragen* in niveau 5
- doel; *Brengt het eigen gespreksdoel tot uiting met hulp* in niveau 7
- doel; *Beschrijft alledaagse aspecten, zoals mensen, plaatsen en zaken* in niveau 7
- doel; *Maakt gebruik van ondersteunende materialen om een voorbereide presentatie beter aan het publiek (breder publiek dan alleen ouders)over te brengen* in niveau 7
- doel; *zorgt ervoor dat houding, intonatie en mimiek het gesprokene ondersteunen* in niveau 8
- doel; *improviseert tijdens een verhaal of presentatie* in niveau 8

- doelen in niveau 9 en 10

2.2

Verwijderd:

- doel; *gebruikt beleefd taalgebruik om iemand te feliciteren (gefeliciteerd met uw verjaardag)* uit niveau 3

Verplaatst:

- doel; *laat een ander uitspreken* van niveau 3 naar niveau 2
- doel; *blijft bij het onderwerp* van niveau 3 naar niveau 4
- doel; *Houdt tijdens het vertellen van een eigen verhaal rekening met voorkennis van de luisteraar* van niveau 4 naar niveau 5

Toegevoegd:

- doel; geeft in gesprekjes met leerkrachten antwoorden op open vragen in niveau 1
- doel; praat niet voor zijn beurt in niveau 1
- doel; spreekt vrijuit in een bekende of veilige situatie in niveau 1
- doel; geeft aan wat hij wil binnen de context in niveau 1
- doel; *Vervult zowel de rol van luisteraar als spreker in een gesprek* in niveau 2
- doel; *Neemt initiatieven in een één-op-één gesprek* in niveau 2
- doel; *Kijkt terug op gesprekken (wat is zojuist besproken?)* in niveau 2
- doel; *Neemt actief deel aan gesprekken in kleine en grote groepen* in niveau 2
- doel; *Blijft bij het onderwerp* in niveau 3
- doel; *Laat een ander uitspreken* in niveau 3
- doel; *Past bij het uitvoeren van taalhandelingen in duo's of groepjes een aantal interactie- en gespreksvaardigheden toe (luisteren naar elkaar, elkaar laten uitpraten, om de beurt praten)* in niveau 3
- doel; *Let tijdens het spreken in de groep op de gespreksregels die aan de orde zijn* in niveau 3
- doel; *Verwoordt gedachtes en denkvragen (waarom is dit zo?)* in niveau 3
- doel; *Is in staat om in een gesprek te redeneren, concluderen en vergelijken* in niveau 3
- doel; *Snapt dat je verschillende spreek- en luisterdoelen kunt hebben (Wat is het doel van dit gesprek?)* in niveau 3
- doel; *Legt zijn gevoel aan een bekende leeftijdgenoot uit* in niveau 4 in plaats van in niveau 5
- doel; *Houdt tijdens het vertellen van een eigen verhaal rekening met voorkennis van de luisteraar* in niveau 4
- doel; *Haakt spontaan aan bij het gesprek van een andere leerling* in niveau 4
- doel; *Neemt het initiatief voor een gesprek in kleine en grote groepen* in niveau 4
- doel; *Houdt een gesprekslijn vast* in niveau 4
- doel; *Stelt denkvragen op basis van eerder verworven kennis* in niveau 4
- doel; *Breidt kennis uit door deelname aan een denkgesprek* in niveau 4
- doel; *Houdt rekening met de voorkennis van gesprekspartners* in niveau 4
- doel; *Neemt de beurt wanneer dat gepast is* in niveau 4
- doel; *Voert gesprekken om uitleg of informatie te volgen* in niveau 4
- doel; *doet via communicatiemiddelen een verzoek aan bekende volwassenen en leeftijdgenoten* in plaats van doel; *doet per telefoon een verzoek aan bekende volwassenen en leeftijdgenoten* uit niveau 5
- doel; *Stimuleert een medeleerling tot interactie* in niveau 5

- doel; *Verwoordt de uitkomst van een denkgesprek of experiment* in niveau 5
- doel; *Evalueert het taalgebruik van zichzelf en anderen* in niveau 5
- doel; *Reflecteert op een verhaal of presentatie van zichzelf of anderen* in niveau 5
- doel; *Geeft aan dat het belangrijk is om verzorgd taalgebruik te gebruiken* in niveau 6
- doel; *leidt een groepsgesprek en een discussie (let op de beurtverdeling, bewaakt de voortgang)* in niveau 7
- doel; *Begint een kort gesprek, houdt dit gesprek gaande en beëindigt het* in niveau 7
- doel; *Ondersteunt zijn woorden met non-verbaal gedrag* in niveau 7
- doel; *Draagt nieuwe kennis over aan anderen* in niveau 7
- doel; *Verwoordt het verschil tussen formeel en informeel taalgebruik* in niveau 7
- doel; *Verwoordt het verschil tussen Standaardnederlands en dialect* in niveau 8
- doel; *Voert eenvoudige gesprekken over vertrouwde onderwerpen in het dagelijks leven op en buiten school* in niveau 8
- doel; *Past bij het spreken in de groep, duo's en groepjes interactievaardigheden/ gespreksvaardigheden toe* in niveau 8
- doel; *Volgt de gesprekspartners tenzij ze voor onverwachte wendingen in een gesprek zorgen* in niveau 8
- doel; *Levert en biedt in gesprekken binnen en buiten school informatie en luistert kritisch naar de aangeboden informatie* in niveau 8
- doel; *Voert gesprekken om uitleg of instructie te geven en te volgen* in niveau 8
- doel; *Zorgt voor een goede beurtwisseling in een gesprek met meer dan twee personen* in niveau 8
- doel; *Grijpt op een correcte wijze in als het gesprek vastloopt* in niveau 8
- doel; *Respecteert de inbreng van anderen ongeacht de status* in niveau 8
- doelen uit niveau 9 en 10

3.1

Verwijderd:

- doel; *geeft argumenten bij de eigen mening* in niveau 5
- doel; *heeft een kritische houding t.a.v. informatie in gesproken teksten* uit niveau 7
- doel; *vat een ander standpunt in eigen woorden samen* uit niveau 7
- doel; *evalueert meningen en argumentaties* uit niveau 8

Toegevoegd:

- doel; *zegt wat hij ergens van vindt en waarom wordt geeft zijn mening als dit gevraagd wordt en licht deze mening toe* in niveau 2
- doel; *staat open voor de mening van anderen wordt luistert naar de mening van anderen* in niveau 3
- doel; *verwoordt de mening van anderen* in niveau 6
- doel; *Volgt de verschillende meningen in een gesprek* in niveau 7
- doel; *Onderbouwt de eigen mening met argumenten* in niveau 7
- doel; *Stelt zijn eigen standpunt ter discussie* in niveau 7
- doel; *Luistert kritisch naar meningen en opvattingen en geeft hier een reactie op* in niveau 7
- doel; *Maakt in een discussie een afweging van argumenten in plaats van weegt argumenten in een discussie tegen elkaar af* in niveau 8
- doel; *Beoordeelt informatie vanuit meningen en geeft hier een reactie op* in niveau 8
- doel; *Voert gesprekken om informatie en meningen uit te wisselen* in niveau 8
- doel; *Drukt de mate van zekerheid van een standpunt uit* in niveau 8
- doelen uit niveau 9 en 10

11.1

Toegevoegd:

- doel; *past qua woordvorming en zinsbouw correct taalgebruik toe* in niveau 4
- doel; *werkt met synoniemen* in niveau 5
- doel; *werkt met collocaties* in niveau 5

11.2

Verplaatst:

- doel; *herkent de verwijzwoorden 'die', 'deze', 'dat', 'dit' en bepaalt waar het verwijzwoord naar verwijst* in niveau 6 in plaats van niveau 8

12.1

Toegevoegd:

- doel; *vraagt naar de naam en de betekenis van woorden als hij het woord niet weet* in niveau 1
- doel; *werk in tweetallen met woordvelden of woordwebben onder begeleiding van de leerkracht* in niveau 2
- als manier om woordenschat te consolideren bij het doel; *maakt een tekening bij woorden om ze te onthouden* in niveau 4
- 12.2 doelen zijn verweven in 12.1:
- begrijpt en gebruikt in niveau 6

4.1.1

Toegevoegd:

- doel; zegt een reeks van 4 tot 5 woorden in de goede volgorde na in niveau 2

4.1.2

Verwijderd:

- doel; rijmt op een eenlettergrepig woord (bus-kus) uit niveau 2
- doel; onderscheidt de veranderende klank in wisselrijtjes (slechts één klank verandert) uit niveau 2

4.1.5

verplaatst:

- doel; kent de betekenis van een vraagteken en een uitroepteken in niveau 3 in plaats van kent de betekenis van een vraagteken in niveau 3 en kent de betekenis van een uitroepteken in niveau 4

4.1.6.

Verwijderd:

- doel; voegt losse klanken van twee- en drie letterwoorden samen tot een woord uit niveau 3

Toegevoegd:

- doel; rijmt op een eenlettergrepig woord (bus-kus) in niveau 2
- doel; voegt losse klanken van twee- en drieletterwoorden samen tot een woord in niveau 2

4.2

Verwijderd:

- doel; kent de leesrichting uit niveau 2
- doel; 'leest' boeken, kranten, tijdschriften uit niveau 2
- doel; 'leest' eigen en andermans schrijfproducten/tekeningen/logo's/pictogrammen uit niveau 2
- doel; 'leest' eigen naam uit niveau 2
- doel; bepaalt in een eenvoudige tekst waarnaar verwijswaarden verwijzen uit niveau 3
- doel; herkent vier soorten teksten (verhalend, informatief, instructief en overtuigend) uit niveau 5
- doel; vindt de hoofdgedachte in een tekst uit niveau 6
- doel; onderscheidt hoofdonderwerp en deelonderwerpen in een tekst uit niveau 7
- doel; maakt een schriftelijke samenvatting uit niveau 7

Toegevoegd:

- doel; Begrijpt dat tekenen en tekens produceren mogelijkheden bieden tot communicatie in niveau 1
- doel; Geeft aan dat je een geschreven woord kan uitspreken in niveau 1
- doel; Leest woorden als globale eenheden (eigen naam, namen van personen, dingen, logo's en merknamen) in niveau 2
- doel; Benoemt het onderscheid tussen lezen en schrijven in niveau 3
- doel; koppelt verwijswaarden aan antecedenten in niveau 4
- doel; Onderscheidt verschillende soorten teksten, zoals verhalende, informatieve, directieve, beschouwende en argumentatieve teksten in niveau 5
- doel; Herkent de structuur van verhalende teksten in niveau 5
- doel; Koppelt verwijswaarden aan antecedenten in niveau 5
- doel; Leidt betekenisrelaties tussen zinnen en alinea's af en herkent inconsistenties in niveau 7
- doel; Herkent de structuur van verschillende soorten teksten in niveau 7
- doel; Beoordeelt teksten op hun waarde in niveau 7
- doel; Leest teksten zo vlot dat woordherkenning tekstbegrip niet in de weg staat in niveau 7

- doel; *Leidt de betekenis van een enkel onbekend woord af uit de context* in niveau 7
- doelen in niveau 9 en 10

4.3

Verwijderd:

Verplaatst:

- doel; gebruikt een (jeugd)woordenboek van niveau 6 naar niveau 7

Toegevoegd:

- doel; *Maakt een schema, uittreksel of samenvatting van een verhalende of informatieve tekst* in niveau 7
- doel; *Benoemt de betekenis en functie van verschillende informatiebronnen, zoals woordenboeken, encyclopedieën, week- en dagbladen, reisgidsen en internet* in niveau 7
- doel; *vindt informatie in een groot woordenboek of een tweetalig woordenboek verandert in zoekt informatie op in duidelijk geordende naslagwerken zoals woordenboeken of telefoongids* in niveau 8
- doel; *Onderscheidt waardevolle en niet waardevolle informatie van het internet* in niveau 8
- doel; *Expliciteert relaties met de tekst bij het lezen van schematische informatie* in niveau 8
- doel in niveau 9

7.1

Verwijderd:

- doel; *ondersteunt eigen mening met argumenten* uit niveau 6
- doel; *Onderbouwt de eigen mening met argumenten* uit niveau 7

Toegevoegd:

- doel; *geeft in eigen woorden weer wat hem in een tekst wel of niet bevalt is geworden verwoordt een oordeel over een tekst (deel)* in niveau 8
- doel; *Interpreteert informatie en meningen die dichtbij hem staan* in niveau 8
- doelen uit niveau 9 en 10

9.1

Verwijderd:

- doel; *geniet zichtbaar van voorleesactiviteiten* uit niveau 1
- doel; *voorspelt aan de hand van de omslag van een boek een onderwerp uit het boek* uit niveau 4

Toegevoegd:

- doel; *schrijft met plezier verschillende korte tekstjes is veranderd in schrijft verschillende korte tekstjes* in niveau 4
- doel; *Onderkent het persoonlijk en maatschappelijk belang van geletterdheid* in niveau 6
- doel; *Leest belevend jeugdliteratuur, waarbij de teksten zijn geschreven in alledaagse taal en nauw aansluiten bij de belevingswereld van de leerling* in niveau 8
- doel; *Leest teksten met een heldere, eenvoudige structuur en waarin spannende gebeurtenissen elkaar in hoog tempo opvolgen* in niveau 8
- doel; *Herkent basale structurelementen, zoals wisselingen van tijd en plaats, rijm en versvorm* in niveau 8
- doel; *Vat gedichten en verhaalfragmenten, zoals begin, eind en climax, samen* in niveau 8
- doel; *Legt uit hoe een personage zich voelt* in niveau 8
- doel; *Legt relaties tussen de tekst en de werkelijkheid* in niveau 8
- doel; *Wijst dramatische passages aan in de tekst* in niveau 8
- doel; *Herkent verschillende emoties in de tekst, zoals verdriet, boosheid en blijdschap* in niveau 8

- doel; *Verwoordt zijn sympathie of antipathie voor bepaalde personages* in niveau 8
- doel; *Evalueert de tekst met emotieve argumenten, zoals spannend, meeslepend, grappig, ontroerend* in niveau 8
- doel; *Geeft aan in welke fictievormen hij geïnteresseerd is* in niveau 8
- doel; *Wisselt leeservaringen uit met medeleerlingen* in niveau 8
- doelen in niveau 9 en 10

5.1

Verwijderd:

- doel; *schrijft een tekst met een duidelijke inleiding, kern en slot* uit niveau 5
- doel; *besteedt aandacht aan lay-out en vormgeving* uit niveau 5
- doel; *schrijft de tekst met titel en tussenkopjes* uit niveau 6
- doel; *vult een formulier in* uit niveau 6
- doel; *gebruikt bij het schrijven de juiste interpunctie: dubbele punt en aanhalingstekens* uit niveau 7
- doel; *schrijft een instructieve tekst* in niveau 8
- doel; *schrijft teksten met een complexere structuur bijv. werkstuk* in niveau 8

Verplaatst:

- doel; *schrijft een woord correct zoals het klinkt* van niveau 2 naar niveau 3

Toegevoegd:

- doel; *Geeft aan dat een gesproken woord op papier of met audiovisuele middelen kan worden vastgelegd* in niveau 1
- doel; *Geeft aan dat je een geschreven woord kan uitspreken* in niveau 1
- doel; *Gebruikt geschreven taal als communicatiemiddel* in niveau 2
- doel; *Herkent alle letters m.u.v. de x, y en q en benoemt deze letters fonetisch* in niveau 2
- doel; *Schrijft eenvoudige korte functionele teksten, zoals lijstjes, briefjes, opschriften en verhaaltjes bij plaatjes* in niveau 3
- doel; *Onderscheidt verschillende woorden in zinnen* in niveau 3
- doel; *Past bij het schrijven van een tekst de geleerde spellingsregels toe* in niveau 5
- doel; *kent de kenmerken van een aantal tekstsoorten zoals brief, verhaal, informatieve tekst, gedicht* is veranderd in *kent de kenmerken van een aantal tekstsoorten zoals informatieve, verhalende, directieve, beschouwende en argumentatieve tekst* in niveau 5
- doel; *schrijft korte teksten met de juiste spelling en interpunctie* in niveau 5
- doel; *formuleert gedachten en gevoelens in enkelvoudige zinnen* in niveau 5
- doel; *: schrijft verschillende soorten teksten (verhalend, overtuigend, informatief, meningtekst)* en kent en gebruikt de kenmerken van deze teksten is veranderd in: *Schrijft verschillende soorten teksten (verhalend, informatief, directief, beschouwend en argumentatief* in niveau 6
- doel; *verzamelt voor het schrijven van een informatieve informatie uit diverse bronnen en verwerkt zijn aantekeningen* is veranderd in: *Verzamelt voor het schrijven van een informatieve tekst informatie uit diverse bronnen en ordent* in niveau 6
- doel; *Formuleert gedachten en gevoelens middels de juiste woorden in samengestelde zinnen* in niveau 6
- doel; *Past bij het schrijven van een tekst interpunctieregels toe* in niveau 7
- doel; *Schrijft een informatieve tekst* in niveau 7
- doel; *stelt voor het schrijven de tekstsoort vast is veranderd in; stelt voor het schrijven het schrijfdoel en het lezerspubliek vast* in niveau 7
- doel; *Schrijft een briefje, kaart of email om informatie te geven, iemand te bedanken, te feliciteren, uit te nodigen etc.* in niveau 7
- doel; *Schrijft een korte boodschap met eenvoudige informatie* in niveau 7
- doel; *Hanteert tijdens het schrijven het verschil tussen formele en informele situaties* in niveau 7

- doel; *Schrijft een tekst met titel en relevante tussenkopjes* in niveau 7
- doel; *Vult een eenvoudig standaardformulier in* in niveau 7
- doel; *Besteedt aandacht aan lay-out en vormgeving* in niveau 7
- doel; *Schrijft korte eenvoudige teksten over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de directe leefwereld* in niveau 8
- doel; *Schrijft een werkstuk waarbij informatie uit verschillende bronnen wordt samengevat* in niveau 8
- doel; *Maakt aantekeningen en geeft deze gestructureerd weer* in niveau 8
- doel; *Schrijft eigen ideeën, fantasieën en ervaringen op in een verhaal, een informatieve tekst of in een gedicht* in niveau 8
- doel; *Gebruikt de juiste aanhef bij een formele brief (Geachte, Beste, Hoogachtend, Met vriendelijke groet)* in niveau 8
- doel; *Voorziet een brief op de gebruikelijke plaats van datering, adressering, aanhef en ondertekening* in niveau 8
- doelen in niveau 9 en 10

5.3

Verwijderd:

- doel; *analyseert de afzonderlijke woorden in samenstellingen (straat-hoek)* uit niveau 4
- doel; *vervoegt en spelt werkwoorden zonder klankverandering, inclusief dubbelvormen, in de onvoltooid verleden tijd (wij antwoordden)* uit niveau 8
- doel; *vervoegt en spelt voltooid deelwoorden van werkwoorden op ten of den met dubbelvormen (hij bestelt, hij heeft besteld)* uit niveau 8
- doel; *spelt moeilijke Nederlandse woorden, inclusief moeilijke meervouden en woorden met een b aan het eind of in het midden (lichaam, museum, perziken, ambtenaar)* uit niveau 8
- doel; *spelt stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden (wollen, zilveren)* uit niveau 8

Verplaatst:

- doel; *Analyseert klankzuivere woorden in afzonderlijke klanken in de juiste volgorde (m/a/n,) van niveau 3 naar niveau 2*
- doel; *Koppelt enkele klanken aan letters (b, ij, aa, e, enz.)* van niveau 3 naar niveau 2
- doel; *Spelt woorden met sch(r) (school, taalschrift)* van niveau 4 naar niveau 3
- doel; *Spelt woorden met ng of nk (bang, kring, streng)* van niveau 4 naar niveau 3
- doel; *Spelt verkleinwoorden die bestaan uit een grondwoord en de onbeklemtoonde lettergreep je of tje (kusje, treintje)* van niveau 5 naar niveau 4
- doel; *Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de eerste onbeklemtoond is (gezin, verhaal)* van niveau 5 naar niveau 4
- doel; *Spelt woorden van meer dan twee klankgroepen (tekenen, hoofdletter, gemakkelijk)* van niveau 6 naar niveau 5
- doel; *Spelt woorden met de uitgangen:* van niveau 7 naar niveau 6
 - -*tie* (actie, politie)
 - -*teit* (kwaliteit, universiteit)
 - -*heid* (gezondheid, verkoudheid)
- doel; *Spelt aardrijkskundige, historische en godsdienstige namen en namen van instellingen met een hoofdletter (Zuid-Hollandse, Tweede Kamer)* van niveau 8 naar 7
- doel; *Spelt woorden aan het begin van een zin en namen van personen met een hoofdletter (Petra, John, Demirbas)* van niveau 6 naar niveau 5
- doel; *Spelt woorden waarin /t/ geschreven wordt als th (theater)* van niveau 8 naar niveau 7
- doel; *Spelt woorden met isch(e)* van niveau 8 naar niveau 7
- doel; *Spelt woorden met een trema (reünie, ruïne, knieën)* in niveau 7 ipv in niveau 8
- doel; *Spelt leenwoorden:* van niveau 8 naar niveau 7

- *typische Engelse woorden (hij keepste, manager)*
- *typisch Franse woorden (café, bureau, trottoir)*

Toegevoegd:

- *doel; Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met een -e- worden geschreven (goede, buiten) in niveau 4*
- *doel; Spelt woorden met de klanken aa, ee, oo, uu achteraan (ja, nee, zo, nu) in niveau 4*
- *doel; Spelt woorden van twee klankgroepen met de klanken aa, ee, oo, uu aan het einde van de eerste klankgroep (water, beker, molen, bureu) in niveau 4*
- *doel; Spelt woorden van twee klankgroepen met de klanken a, e, i, o, u aan het eind van de eerste klankgroep. (appel, letter, zitten, koffer, jullie) in niveau 4*
- *doel; Zet een punt, vraagteken of uitroepeten aan het eind van de zin in niveau 5*
- *doel; Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met -ig of -lijk worden geschreven (aardig, moeilijk) in niveau 5*
- *doel; Spelt woorden van meer dan twee klankgroepen waarin moeilijke letters als ei, ou/au, g/ch enz. herhaald worden in niveau 5*
- *doel; Spelt verkleinwoorden op -je, -etje, -pje (vriendje, rolletje, bloempje) in niveau 5*
- *doel; Spelt woorden met -em, -elen, -enen, -eren (stiekem, kinderen, wandelen) in niveau 5*
- *doel; Vervoegt en spelt werkwoorden zonder klankverandering, maar zonder dubbelvormen, in de onvoltooid verleden tijd (ik maakte, zij hoorden) in niveau 7*
- *doel; Gebruikt vraagtekens, uitroepetekens en aanhalingstekens op de juiste wijze in niveau 7*
- *doel; Spelt moeilijke Nederlandse woorden met een b aan het eind of in het midden (krab, ambtenaar, voetbalclub) in niveau 7*
- *doel; vervoegt en spelt voltooid deelwoorden, die bijvoeglijk gebruikt worden met wel of geen -n aan het einde (gekookte eieren, gebraden vlees) ipv: Vervoegt en spelt voltooid deelwoorden (gegeten, gepakt, gebeld) in niveau 7*
- *doel; spelt woorden met de moeilijke letter q (aquarium) in niveau 7 en spelt woorden met de moeilijke letter y en x in niveau 8 in plaats van: spelt woorden met moeilijke letter: y (hobby, gymnastiek), q (aquarium) en x (taxi, examen) in niveau 7*
- *doel; Vervoegt en spelt werkwoorden op -d en -t in de tegenwoordige tijd bij inversie persoonsvorm en onderwerp (word jij? houdt u? schudt hij?) in niveau 8*
- *doel; Spelt stoffen bijvoeglijke naamwoorden (houten, wollen, zilveren) in niveau 8*
- *doel; Spelt woorden met twee of meer open of gesloten lettergrepen (bemanning, terras) in niveau 8*
- *doel; Spelt meervoud van woorden op onbeklemtoonde -es, -ik, en -et (perziken, dreumesen, monniken) in niveau 8*
- *doelen in niveau 9 en 10*